

«ضمان قراردادی»

مؤلفین:

محمد مہر یزی ثانی

علی رزاقی

نشر آپاٹز
Apatz pub

ضمان قراردادی

الفین: محمد مهدی لکنی، علی درانی

ناشر: آپار

چاپ اول: ۱۳۹۱

تعداد: ۱۰۰

قیمت: ۱۰۰۰ تومان

حق چاپ و نشر برای انتشارات محفوظ است.

نشر آگاه
www.aparpub.ir
info@aparpub.ir

میر شمس الدین

حضور قرار دای

عزیزان و غام ہدیہ آور

شخصیات نشر

مستخلص طاهری

مضبوط فوریت نہ

پایان داشت:

موضوع

موضوع

موضوع

موضوع

موضوع

رہہ ہندی گفتگو۔

زده بندی دیو بی

سورة الباقعات

مهریز و قلی، محمد، ۱۴۲۲

ضماعن کراردادی / مولفین محمد مهریزی شمس، علی رزائی

تہرین: لپیر، ۱۳۹۱.

۱۱۰

978-600-93089-5-8 : ارپل

المجلس

4

تخذ ضمير

حَقْدُ ضَمَانٍ

عقد ضمنون

میں نے اپنے

1291-1292

216 11 11

7/55.44

5. 4. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 8

میدان انقلاب، خیابان فروردین، خیابان شهیدای و آنداره‌وی
روبروی دفتر پست بنگ ۱۲۲ ساختمان پرورش، قشور آمل

تلفون: ۲۹۷۵۹۶۶

فکسی: ۰۰۷۶۶۶۶۶

No132, Pardazesh Building
Opposite of Postal Office, Shohadaye
Jandarmen St, Farvardin
St, Enghelab Sq, Tehran IRAN.
Tel: +9821 66 95 16 29
Fax: +9821 66476000

فهرست مطالب

۷	مقدمه:
۹	فصل اول: کلیات
۹	مبحث اول: سیر تاریخی عقد ضمان
۱۰	مبحث دوم: تعریف و مفهوم ضمان
۱۰	گفتار اول: ضمان در لغت
۱۱	گفتار دوم: ضمان در اصطلاح
۱۲	گفتار سوم: مقایسه ضمان عقدی با سایر نهادهای مشابه
۱۶	گفتار چهارم: بررسی لفظ «ذمه» در لغت و اصطلاح
۱۷	مبحث سوم: اقسام ضمان به اعتبار منبع
۱۷	گفتار اول: ضمان قهری
۱۷	گفتار دوم: ضمان ناشی از عقد
۱۹	فصل دوم: ماهیت فقهی و حقوقی ضمان
۱۹	مبحث اول: از حیث انعقاد
۱۹	گفتار اول: بررسی مفهوم عقد و ایقاع
۲۱	گفتار دوم: نظریه عقدی
۲۴	گفتار سوم: نظریه ایقاعی
۲۹	مبحث دوم: از حیث آثار
۲۹	گفتار اول: بیان آراء
۴۵	گفتار سوم: جمع بندی
۴۹	فصل سوم
۴۹	اوصاف و شرائط صحت عقد ضمان

۴۹.....	مبحث اول: اوصاف عقدضمان
۴۹.....	گفتار اول: ضمان، عقد رضایی و مبتنی بر انتقال دین است
۵۰.....	گفتار دوم: ضمان، عقد تبعی است
۵۰.....	گفتار سوم: ضمان، عقد عهدی است
۵۱.....	گفتار چهارم: ضمان، عقدی معوض است
۵۱.....	گفتار پنجم: ضمان از عقود مسامحه است
۵۱.....	گفتار ششم: ضمان، عقد لازم است
۵۲.....	مبحث دوم: شرایط صحت عقدضمان
۵۲.....	گفتار اول: شرایط معتبر در اطراف عقدضمان
۵۶.....	گفتار دوم: شرایط معتبر در موضوع عقدضمان (مضمون به)
۷۷.....	گفتار سوم: تنجیز عقدضمان
۸۱.....	فصل چهارم
۸۱.....	احکام روابط حقوقی طرفهای عقدضمان
۸۱.....	مبحث اول- اثر ضمان میان ضامن و مضمون‌گه
۸۲.....	گفتار اول: بر مبنای فقه امامیه و قانون مدنی
۸۷.....	گفتار دوم: بر مبنای قانون تجارت و آیین دادرسی مدنی
۸۹.....	مبحث دوم: اثر ضمان میان ضامن و مضمون‌گه
۹۰.....	گفتار اول: لزوم اذن از سوی مضمون‌گه
۹۱.....	گفتار دوم: لزوم تادیه دین از سوی ضامن
۹۲.....	مبحث سوم: اثر ضمان میان مضمون‌گه و مضمون‌گه
۹۳.....	مبحث چهارم: تعدد ضمانان و آثار حقوقی آن
۹۹.....	گفتار دوم: ضمانت از ضامن
۱۰۲.....	نتیجه
۱۰۶.....	منابع

مقدمه:

انسان موجودی ذاتاً اجتماعی، و ناگزیر از حفظ روابط با دیگر افراد موجود در جامعه است، طبیعتاً این ماهیت اجتماعی انسان، دارای آثار و پیامدهایی خواهد بود که شکل‌گیری روابط اقتصادی و ایجاد عقود و معاملات و پدید آمدن اشخاص داین و مدیون از مهمترین آنهاست.

در این میان، عده‌ای که در این روابط حقوقی، متعهدانه (بستانکار) محسوب می‌شوند و حاضر به واگذاری حق خود برای مدت معینی به طرف مقابل شده‌اند؛ همواره باید نگران از استیفاء طلب خود باشند.

از این رو برای اطمینان بخشی به این افراد، نهادهایی با نقش تضمین دهنده به بستانکار و ماهیت وثیقه‌ای شکل گرفته که از مهمترین آنها، می‌توان ضمان را نام برد، «ضمان، عقدی است که شخص بری‌الذمه، مالی را که بر ذمه دیگری است، به عهده می‌گیرد».

این عقد، نقش بسیار مؤثر و به سزایی در روابط اقتصادی و زندگی اجتماعی افراد دارد و اگرچه همچون رهن، جزو وثائق و تضمینات محسوب می‌شود ولیکن موجب خروج اموال از جریان معاملات نمی‌شود به عبارت دیگر ضمان، وثیقه شخصی و رهن، وثیقه عینی است.

گذشته از اینها عقد ضمان، ترویج دهنده‌ی احسان و نیکوکاری در جوامع و موجب حس تعاون و همکاری در میان اعضاء جامعه است و از این لحاظ باید در بررسی احکام آن، دقت و توجه لازم، مبذول گردد، چرا که هر حکم نسنجیده و تفسیر نابجایی می‌تواند آثار جبران‌ناپذیری بر پیکری اجتماع وارد سازد و در نتیجه، بقاء و سلامت آنرا به خطر اندازد.

در خصوص ماهیت ضمان قراردادی بین علمای حقوق، آراء متشت و ناهمگونی وجود دارد که خود مسبب اختلافات فراوان دیگری در احکام و بوط حقوقی اطراف ضمان، گردیده است. در این اثر سعی شده تا با لحاظ نیازهای جدید و روبه رشد زندگی اجتماعی و اقتصادی مناسب‌ترین نظرات را در جهت رفع معضلات کنونی امر ضمانت ارائه دهیم.